

Amatéri jsou nadšenci, pro

Rozhovor s Miroslavem Etzlerem, jedním z mnoha profesionálních herců, kteří na letošní JH zavítali

Co vás vlastně přivádí do Hronova? Většina lidí od divadla se přece o prázdniny divadelnímu prostředí vyhýbá.

To je zvláštní příběh. Můj tatínek byl fenomenální amatérský herec. Dokonce získal cenu za herecký výkon na světovém festivalu amatérského divadla v Monte Carlu. Díky němu jsem byl v Hronově poprvé v roce 1969. Jako pětiletý kluk. Táta hrál s několika soubory, ale nejslavnější éru měl s hrušovským divadlem. Na zdejším festivalu hráli asi šestkrát. Tatínek byl také asistentem pana profesora Patočky z filosofické fakulty, takže sem jezdil jak na předválečné Hronovy, tak na ty poválečné. Byl zde vlastně součástí místního inventáře. Kdyby v roce 1981 nezemřel, jezdí sem pořád.

Díky němu jste tedy poznal amatérské divadlo...

Hrál jsem v několika amatérských představeních. Až pak jsem se začal věnovat divadlu profesionálnímu. Ale vracím se sem. Byl jsem zde například před čtyřmi lety, kdy jsem zažil úplně celý festival. Viděl jsem dvě představení, na která v životě nezapomenu. Byla totiž daleko lepší, než celý repertoár pražských profesionálních divadel. První bylo představení mojí milované Karolíny Nevěsta od Martina Františáka. Byla to velmi silná inscenace. A pak jsem viděl kompilát Shakespeareovských věcí s loutkami, a to bylo také fantastické.

Říkal jste, že sem jezdíte i do Adršpašských skal... Leze-

Jo. Už čtyřicet let sem jezdím na skály. Zdejší kraj je prostě políbený bohem. Tady se daří úplně všemu. Vyrůstlo tu několik geniálních spisovatelů, žili tu výborní výtvarníci, je zde neuvěřitelná příroda, existují zde báječní lidé, kteří zasvětili život přírodě. Například ve skalách je několik starých veteránů, kterým je přes sedmdesát let. Před několika dny jsme byli například lézt s místním rodákem Jardou Hauserem zvaným Piskoř. Je mu sedmdesát dva let a leze daleko lépe než já. Hronov a jeho okolí je tedy skutečně inspirativní plocha naší země.

Vím o vás, že jste hrál v ochotnickém divadelním souboru Depeše. S ním jste na Hronově nebyli?

Nebyli, bylo to spíše slabší divadlo. Hronov má naštěstí skutečně tu devizu, že zde nejsou vidět špatné inscenace. V Depeši jsem hrál věc, která byla hodna našich kamarádů a přátel, ale rozhodně ne tak špičkových přehlídek, jako je Hronov. S tátou jsme pak ještě dělali hru Till Eulenspiegel, kterého inscenoval Pavel Cisovský. Tu jsme ovšem nedozkoušeli, protože táta zemřel. A v Šumperku jsem pak s amatéry zkoušel Býka Klemense. Obdivuji, že někdo – kdokoli – ve své profesní sfé-

o roli jsou schopní umřít

ře, ať už se jedná o lékaře či prodavače, má ten čas a naučí se velké divadelní věci. Zvláště, když dělají tak krásná představení, jaká jsem už na Hronově viděl.

K vaší profesionální kariéře: letos jste skončil v Ordinaci v růžové zahradě. Proč?

Nenaplňovalo mě to. Ničím. Vstoupil jsem do toho projektu v době, kdy jsem působil v show Tvoje tvář má známý hlas. Produkce mě požádala, jestli bych na dva roky nešel do Ordinace. Vyhověl jsem jim. Teď je to pryč a za mnou.

Nechcete se už podílet na podobných projektech?

Ani ne. Zažil jsem totiž dobrou dobu. Když jsem přišel do Národního divadla, seděl jsem v šatně s Josefem Kemrem. Ve Stavovském divadle zase s Rudolfem Hrušínským a Jiřím Kodetem. Zažil jsem tedy vlastně to úplně nejlepší, co mohlo v Národním divadle být. Měl jsem to neskutečné štěstí, že jsem jako totální nýmand mohl hrát s obrovskými osobnostmi. Měl jsem kliku, že jsem prošel érou Borise Rösnera, Pepíka Vinkláře, pana profesora Lukavského, bylo to prostě skvělé.

Kolik vám bylo let?

Čtyřicet. A byl jsem hrdopýšek, který si myslel, že mezi ně patří. Dnes ve svých pětapadesáti letech vím, že to byl velký omyl.

Co jste si od této plejády skvělých herců vzal do života?

Ptal jsem se jednou pana Kemra, jak je možné, že dělali před válkou nebo těsně po válce za velmi krátkou dobu s omezenými prostředky tak dobré divadelní i filmové věci. A on mi řekl jednu věc, která se váže k tomu, proč si dnes tak velmi vážím amatérského divadla. Říkal: my jsme byli divadlem i filmem posedlí. Dnes ta posedlost v profesionálním divadle zmizela. Kdysi, když tvůrci na čemkoliv pracovali, kladli si otázku: proč? Dnes si kladou otázku: jak? Formální podoba současného divadla mě tedy děsí a vlastně mě ničím nenaplňuje. To, co jsem měl možnost tehdy poznat v televizní i filmové práci, dnes potkávám velmi výjimečně. Dnes sice

existují „megahvězdy“, ale já si jich vlastně ani nevážím.

Jak se s tím vyrovnáváte? Vždyť se v tom prostředí pohybujete denně.

Nemám jinou možnost. Nic jiného neumím. Umím slušně vařit, mohl bych tedy asi provozovat nějaký bufet. Upřímně řečeno, kdybych dělal v Hronově v nějakém bufetu kuchaře, asi by mě to neuživilo. Rád polévám jazyk, rád něco vypiji, něco rád sním, občas rád cestuji, patnáct tisíc by mi asi nestačilo. Jinak ale neumím nic. Jsou lidi, co si zrekonstruují barák. Já neumím ani zazdít díru po skobice. Musím tedy zůstat ve své profesi. Navíc jsem už dost starý na to, abych na poslední chvíli něco změnil. A na to, jak málo umím, se svou profesí velmi slušně žívím.

Jaké máte plány do budoucna?

Čeká mě poměrně dost práce. S Jirkou Strachem budu točit velký třináctidílný seriál pro Českou televizi. Na to se těším moc, protože považuji Jirku i v profesi za mimořádného člověka. Vždy je mimořádně připravený, vždy přemýšlí, je citlivý a pracuje s hercem. To dnes v profesi moc obvyklé není. Všichni si hlídají mikrofony a kamery a neřeší výraz člověka. A potom mě ve velmi krátkém horizontu čekají čtyři filmy a úplně mimořádně se těším do nového divadla ve Vršovcích.

Oč se jedná?

Divadlo se jmenuje Mana. Fantastický scénárista Marek Epstein napsal hru, která se jmenuje Mléčné sklo. Do toho

se velmi rád pustím, protože je tam velmi krásná role a oni si přejí, abych ji hrál.

V rozhlase už nepůsobíte. Není to škoda? Váš hlas je rozeznatelný na první poslech.

Není. Je spousta mladších a lepších. Řeknu vám jednu věc. Jako elév jsem byl v Šumperku tři roky a už tehdy jsem zjistil, že mezi amatérskými herci a mezi lidmi na oblastních divadlech je řada lepších herců než jsou ti frekventovaní v Praze. Prostě jen nemají štěstí, konexe nebo potřebné kontakty. Pro mě je Jiráskův Hronov obecně místo obrovské inspirace. Jsou zde pocho-pitelně i věci, nad kterými se člověk tolerantně pousměje, ale jsou zde i věci, nad kterými se hluboce zamyslí, protože jsou nesmírně kvalitní.

Můžete konkretizovat?

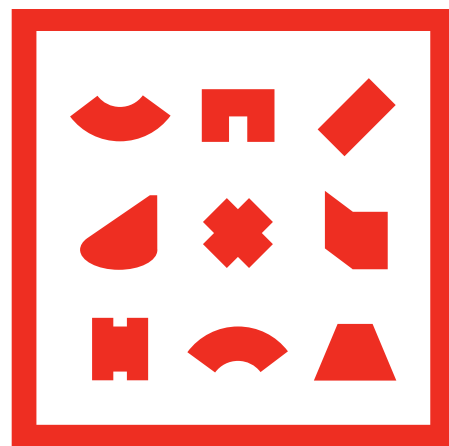
Obecná rovina konkretizování je v tom, že amatéři divadlo milují. Mezi profesionálními herci znám drtivou většinu lidí, kteří svoji profesi nenávidí. Je toho na ně moc. Pracují s lidmi, se kterými nechtějí pracovat, dělají věci, které nemají rádi. Já odešel z Národního divadla, když mi bylo třicet dva let. Myslel jsem si, že dostanu padesát nabídek. Nakonec jsem jezdil jako poslíček na kole. Nikdo mi totiž nic nenabídl. Pak se to naštěstí v divadle Ungelt zase trochu rozjelo. Ale lidé na oblastech, kterým je dnes pětadesát let a třicet let na ně nikdo nemyslí, to mají opravdu těžké. A hrát role, které mají deset stránek, je pro ně ponižující. Proto to nenávidí.

Amatéři takoví nejsou?

Na světě amatérského divadla mě vždy fascinovalo, že je to jinak. Vlastně se ale nedá mluvit o amatérech. Amatér je boxer, co dostane

přes držku. Ale nepřijde mi správný ani název ochotnické divadlo. I ta ochota je málo. Řekl bych, že je to nadšenecké divadlo. Že ti lidé jsou schopní, i kdyby měli na jevišti pronést pouhých pět vět, pro svoji roli umřít. Jednou jsem se bavil s Josefem Kemrem a on mi vyprávěl, že když byl U Červíčků jako kulisák, jednoho dne mu řekl, že druhý den bude hrát zbrojnoše. Měl pouze říct: „Tudy panstvo!“ A on nemohl dospat, jak se na to těšil. Myslím si, že právě tohle dnes v profesionálním divadle chybí a v amatérském divadle dominuje. Nadšení, radost a láska k profesi.

Honza Švácha

Jiráskův Hronov

SMUTNÁ ZPRÁVA

Ve čtvrtek dne 8. srpna 2019 zemřela po těžké nemoci v kruhu svých blízkých ve věku 75 let

PhDr. Vítězslava Šrámková, teatroložka, publicistka, editorka Cest českého amatérského divadla, Místopisu ad., vedoucí výzkumných úkolů Dějiny, Databáze českého amatérského divadla – Uchování a prezentace kulturního dědictví českého a světového divadla.

Rozloučení s PhDr. Vítězslavou Šrámkovou se uskuteční v pátek 16. srpna 2019 v 11.00 hodin v Ústřední obřadní síni v Praze na Olšanských hřbitovech.

*Jestliže je čas toliko jiný rozměr,
pak vše, co umírá,
zůstává naživu;
není vyhlazeno, ale je posunuto
z našeho obzoru.*

Robinson Jeffers

S bolestí v srdci oznamujeme všem příbuzným a známým,
že nás navždy opustila naše milovaná
manželka, maminka, babička a teta,
paní

PhDr. Vítězslava Šrámková

Zemřela po těžké nemoci v kruhu svých blízkých
ve čtvrtek dne 8. srpna 2019 ve věku 75 let.

S naší drahou zesnulou se rozloučíme
v pátek dne 16. srpna 2019 v 11.00 hodin
v Ústřední obřadní síni v Praze na Olšanských hřbitovech.

Bronislav Pražan
manžel

Vít a Karolína Šrámkovi
syn s manželkou

Adéla a Petr Suchých
dcera s manželem

Jitka, Eva, Michaela, Jan a Martin
vnoučata

Za projevy soustrastí děkujeme.
Sládkovičova 1240/20, 142 00 Praha 4-Krč

Foto: Hrdý Otec

O j e b a d P r a h a :

RECENZE – *Ojebad Praha – Odborná porota*

Chvála pseudointelektuálního blafání

Inscenace Odborná porota pražského souboru Ojebad vypráví o porotě na amatérské divadelní přehlídce, která mluví k souboru, jehož inscenace byla o porotování amatérského divadla. Takže co se tu po mně vlastně chce? Hodnotit hru o hodnocení hodnocení o hodnocení? Chápete tu absurditu a nemožnost obstát v tomto úkolu? Copak jsem Ivo Osolobě? Ne, promiňte, ale do tohodle se fakt zatáhnout nenechám.

Jitka Šotkovská

P. S.: Ale aspoň přidám několik diváckých postřehů do oblíbené rubriky Vox populi, které jsem zaslechla při odchodu ze sálu.

Ocenila jsem výpravu. Ta vznešená reprodukce Tiziana krásně vyjadřuje, o čem hráli. O té nesmyslné soutěživosti v umění, o tom, že to jednoho může i stáhnout z kůže. Jen bych to teda poznala sama, i kdyby mi to neřekli.

Jitka, 4 semestry dějin umění

Hezky parodovali dikci prof. Císaře, to je vděčný, můj muž si na tom taky ujíždí.

Paní J. z Brna

Škoda, že nenechali pořádně vyhnít ten konec. Zajímalo by mě, jak dlouho by tam lidé seděli, kdyby tu smyčku nezrušili. Mohlo to být pěkný kdo z koho a aspoň by se někam vygradovala ta jakože provokativnost.

Fanyňka PaLerma

Byl tam Hulec, že jo?

Já nevím. Jako takový fajn. Ale že by to bylo nějak extra vtipný nebo extra provokativní nebo extra hluboký, to zase ne. Takový jakože v pohodě, no.

Slečna/paní s kocovinou

Thálie měla krásný záda. A vlasy. A ten kluk, co vypadal jak mladší brácha Petra Stacha, byl krásnej celej!

Hihňající se slečna, něco přes dvacet

Nejlepší fór byl, jak dělali ty Pulp Fiction a místo toho Ezechiela 25:17 tam strčili toho Císaře. Fakt zabilo.

Jíťa

Čekala jsem větší divočinu. Takové hodně přehledné a vlastně krotké. S Handkem to nemělo nic moc společného. Některé vtípky vyložené slabší. Po Stelle – postele? Opravdu?

Dámička v černých šatech

Mně se to líbilo. Jak to hodnocení bylo ve všech těch rovinách, v porotě, souboru, co hodnotí porotu, v Thálii, co hodnotí, jestli by z diváků něco mohlo být, hodnocení v předscéně Wericha s Horníčkem. Hezky chytali styl forbín, Cimrmanů, improligy.

Milá slečna v pěkných brýlích

Jo, tyhle věci opravdu říkáme. A myslíme to vážně. A živíme se tím.

Mgr. et Mgr. J. Šotkovská, výzkumná pracovnice Teatro-logického týmu Ústavu pro českou literaturu Akademie věd České republiky, v. v. i.

O d b o r n á p o r o t a

RECENZE – Ojebad Praha: Odborná porota

Nad dopisy čtenářů

Vážená redakce,

ráda bych vznesla protinázor proti recenzi pana Zahálky na představení Odborná porota, jež je uveřejněna na této straně tohoto čísla hronovského Zpravodaje. Místo pořádné analýzy a důkladné reflexe předloženého divadelního tvaru se Zahálka pokusil o jakousi dojmologickou obhajobu své porotcovské činnosti, jež byla v inscenaci satirizována.

Nedočetli jsme se tak zho-
la nic ani o rafinovanosti konstrukce plné seberef-
renčního metazrcadlení, ani o důsledně postmoderně roz-
tříštěném způsobu vyprávění. Především mi ale v Zahálkově textu zásadně chybí přiznání, že to je všechno naprosto pravda.

Víte, já toho Zahálku už v porotách pár let sleduji, i jemu podobné – a v inscenaci souboru Ojebad jsem okamžitě rozeznala tu zoufalou nekonkrétnost, ty trapně nevtipné slovní hříčky a jiné pokusy o humor a ty nicneříkající odkazy na literaturu, kterou nikdo (nejspíš ani řečník sám) neměl šanci číst, jež jsou zejména Zahálkovým porotcovským vystoupením vlastní. Mimořádně trefný je potom i postřeh

o nedostatečném zastoupení žen v lektorských sborech (zpravidla tvořivají třetinu až pětinu osazenstva v závislosti na počtu členů dotyčného sboru, a to konkrétně zpravidla jednoho člena), o neustálém šovinistickém skákání těmto ženám do řeči a o nevкусném misogynském humoru, kterým bývají tyto ženy vystaveny. (Paní dramaturgyně Slouková by mohla po letošní Volyni prý vyprávět spoustu truchlivých zážitků, jimiž je vinen především právě Zahálka, Doležal a Hruška; Alena Zemančíková má podle zákulisních zdrojů po letech v řadách PC již pro strach uděláno.)

Zahálkova snaha vydávat tuto dokumentární inscenaci za jakousi nadsázku, fikci a parodii se mi zdá nebetyčně drzá, neuvěřitelná a neudržitelná. Jeho absolutní neschopnost v recenzi cokoliv relevantním způsobem pojmenovat je nicméně sama o sobě dostatečnou diskreditací těchto snah.

Ráda bych vám, milá redakce, poděkovala za vesměs vcelku přijatelné pokrývání hronovského festivalového dění – a popřála vám do budoucna kvalifikovanější psaní o divadle, než je to, jaké ve své recenzi na Odbornou porotu předvedl Zahálka.

Se srdečným pozdravem

doc. MgA. Dana ze Zbraslavi,
PhD.

Třetí věk Lou

Chceme otevírat tabu, o kterých se nemluví

Rozhovor s Renatou Vordovou, režisérkou souboru Třetí věk Louny

Jak dlouho už soubor pracuje?

Je to jedenáct let, to vím přesně, před rokem jsme slavily desáté výročí.

Tohle je celý soubor?

Ano, teď celý soubor. Měly jsme ještě dvě členky, jedna odešla, nechtěla už s námi dál pracovat, a druhá bohužel zemřela při tomto představení.

Z mého pohledu je to taková zvláštní kombinace dokumentárního divadla a stylizace. Vy jste specialistka na poezii, takže se to asi odvíjelo z této strany?

Jsou to samozřejmě jejich autentické věty, které jsou ode mě seškrtné tak, aby to mělo nějaký rytmus, gradaci. Aby se to pointovalo, aby tam byly jak vážné věci, tak nějaký humor.

Jak dlouho trvala příprava?

Nám to vždycky trvá dva roky. Nevidíme se každý týden, protože dámy jsou z Loun a já z Plzně. Něco děláme korespondenčně, a pak se třeba sejdem na celý den. Vždy na začátku a na konci zkoušení máme delší soustředění. Když začneme pracovat s novým tématem, tak se sejdem na tři čtyři dny, a před premiérou znova.

Proč vlastně vznikl tenhle spolek právě v Lounech?

Impuls vzešel od paní ředitelky tamní Městské knihovny, kam právě před těmi jedenácti lety nastoupila. Založila tam Studium třetího věku, a je to lepší než Univerzita třetího věku v tom, že se tam můžou zařadit jakékoli předměty, protože nepodléhají

ministerstvu školství. Takže je to taková speciální služba pro seniory. A protože jsem se s paní ředitelkou znala, tak mě požádala, abych tam otevřela divadlo. A tak to vzniklo, proto jsou všechny členky Loun, a já jsem lektor na volné noze, takže pendluju po celých Čechách a Moravě.

Přicházejí dámy s vlastními nápady?

My jsme tady byli už se dvěma inscenacemi (Včera se mi zdálo a Stáří není pro zbabělce), mimo jiné o vztazích, o sexu a erotice ve stáří. Jak jsme těmi tématy procházely, tak jsme si říkaly, co ještě zbývá, když už jsme ty chlapy vyřešily... Vždycky se to inspiruje tím, čím se holky v myšlenkách zabývají, a vyšlo nám to, co jste právě mohli vidět. Vzpomínky a ty tzv. poslední věci člověka jsou stále taková tabu, o kterých se nemluví ani v rodině. A my bychom je rády otevřely. Já pracuju s jedním hospicem, a sociální pracovníci mi říkají, že jsou to opravdu témata, které ti umírající řeší. Oni jsou takovou spojnicí mezi lidmi v hospicu a jejich příbuznými, kteří se jich na ty věci nezeptají: Jaký chcete mít pohřeb? Chceš někomu něco vyřídít? A podobně. Obecně je to tedy při práci v souboru tak, že ty myšlenky jsou jejich, ale v předchozích inscenacích byly v rolích, a tady jsou samy za sebe.

Takže je to v podstatě taky psychologická práce?

V podstatě ano. Já jsem taky terapeut, ale snažím se hlídat, aby nám nevznikla terapie na jevišti. Ale máme ohlasy, že o těch tématech, o nichž se v rodinách nemluví, se po zhlédnutí našeho představení začíná v rodině komunikovat. Jeden divák nám bezprostředně řekl, že rychle jde zavolat mamince, aby

se zeptal, proč se jmenuje tak, jak se jmenuje, protože on to neví. A často se nám stává, že přijdou mladí diváci s tím, že hned jdou volat své babičce. Takže to má přesah, je to takový náš podcíl – inspirovat a přivést lidi k tomu, aby komunikovali i tahle témata.

Podle jevištních výpovědí je patrné, že to nejsou průměrné ženy, každá má spoustu koníčků a zájmů. Takže ten recept je, být aktivní, dokud to jde...

Myslím, že kdybyste se o tom bavila s jakýmkoli seniorem, zjistíte, že má podobné myšlenky. Akorát nemá možnosti, jak je sdílet. Mě úplně ničí to, když přijdu do nějaké domova důchodců, a tam jsou třeba i mladší lidi než naše holky, a jsou i zdravější, ale jsou úplně vypnuti, rezignovali. A tak se snažíme každý dělat, co můžeme a umíme. A my umíme trošku to divadlo, tak to děláme tudy.

Co pro vás představuje divadlo?

Pro mě osobně je divadlo prostředek k výpovědi. Používám ho při práci s různými skupinami, s mentálně postiženými, s neslyšícími. Je to dobrá možnost k výpovědi jakékoli konkrétní skupiny o tom, jak se staví k nějakému tématu.

Jana Soprová

ny: Analéma

Někdy se chováme jako pubertáčky

Co si myslí ženy ze souboru Třetí věk Louny

Co vám přináší práce v souboru Třetí věk Louny?

Eva: Mně to dalo hrozně moc, deset let krásného aktivního života. Našla jsem výborné přítelkyně, o které se mohu opřít, a můžu jim svěřit všechno, co mě trápí. Vím, že když budou moci, tak rády pomůžou. A v mé zdravotní situaci to znamená hrozně moc.

Helena: Mně to dalo deset let života, kdy jsem se dostala do prostředí, o němž jsem neměla dříve ani ponětí. A taky poznání nových lidí, seznámení s mladými lidmi, a úplně jiný pohled na mladé lidi. Jak říká Eva, vím, že se tady můžu vypovídat, a to je mým strašně důležité.

Zina: Líbí se mi učit se novým věcem. Celý život jsme pracovala s mladými lidmi, takže by mi to chybělo. Život nekončí odchodem do důchodu.

Naopak, začíná se krásná etapa života... Sešly jsme se jako perfektní parta, a přináší to více, než jen práci na představení. Společně navštěvujeme akce, kam bych sama nešla. Je problém, když je člověk sám, ale v partě je to jiné. Byly jsme taky nuceny číst různé věci a přemýšlet nad nimi. To je zásluha režisérky, jsem jí vděčná, protože z těch našich blábolů dokáže vytvořit skoro umělecké dílo. A jsme taky optimistické, takže budeme pokračovat, dokud to půjde. To se mi líbí.

Anna: Dává nám to hodně, protože v tom našem stáří, je pravda to, o čem promlouvala naše hra Stáří není pro zbabělce. My se snažíme mladým lidem předat něco z našich zkušeností a je hezký pocit, když vidíme, že to berou.

Růžena: Mně vůbec Třetí věk, který byl založen v Lounech, hodně pomohl. Protože v té době jsme prožívala špatné období v osobním životě. Až jsem nakonec druhým rokem naskočila do divadla a zůstala.

Tenhle kolektiv žen mě nabíjí. Prostě si nepřipadám tak úplně stará. V tom kolektivu je i legrace, spousta psiny, a někdy se chováme jako takové pubertáčky.

Hana: Já jsem si uvědomila díky Renatě, že můžu použít svůj hlas, a že můžu nechat obživit to, o čem to je.

Věra: Mně tenhle divadelní soubor přinesl odměnu, prémii za celoživotní pouť. Protože jsem celý život měla pojmutý jako povinnosti, starosti, obětování se. A tady těch posledních deset let jsem objevila zase život – svůj život, své radosti a prostě něco nádherného. Za celý život jsem neprožila tolik krásného jako v tomhle kolektivu, kde se můžeme vypovídat, jak říkala Helena. A je to mezi lidmi, kteří to proti vám nezneužijou. Kterí, když můžou, tak pomůžou, a když nemůžou, tak neubližují.

V představení odpovídáte na různé otázky. Byla tam otázka, na kterou jste si dříve

neodpověděly, nějaké tabu?

Helena: Myslím si, že to byly otázky spojené s tím koncem. Mě úplně mrazí, ale každý k tomu dospěje, a nelze denně přemýšlet o tom, že to někdy nastane.

Anna: Já bych chtěla říct jedno: že jsem se tady v souboru začala zajímat o poezii. Nikdy jsem nevěřila, že někdo ze mě dokáže něco vyrazit, že jsem ochotna nad textem přemýšlet a snažit se někomu něco sdělit. A to se Renatě podařilo. Když jsme poprvé jely do Prostějova, byly jsme překvapeny reakcí mladých lidí. Uvědomila jsem se, že s těmi mladými to není tak zlé, že se opravdu zajímají o pěkné věci, nejsou tak povrchní. Bylo to i tím, jak nás přijali. Tam si člověk nepřipadal starý. Renatě díky.

Zita: My jsme ani samy ne- očekávaly, že naše projevy budou mít takovou výpovědní hodnotu. Ale lidi přicházejí, říkají, že mají podobné zkušenosti, že jsou dojatí. Nám to ani tak nepřipadá. Otázky byly vždycky standardní, ale těch odpovědí je hodně. Ale práce Renaty je skvělá v tom, co vybrala a uspořádala, takže to má nějakou gradaci, linii syžetu. A i když všechno nedokáže říci, jsme rády, že lidi poslouchají a že se jich to dotýká.

Eva: Důležité je i to, že nás v tom podporují naše rodiny, děti. Chodí na naše představení, drží nám palce. A když je třeba, pomůžou. To je taky strašně důležité. Zkoušky, představení – objevovali se mužští, a nabízeli, že nás tam dovezou, že pomohou. Nikdo doma nevyčítal, že někde couráme a hrajeme divadlo, naopak je tu silná podpora. A to je v těch rodinách prima.

Anna: My jsme tady nejrozdílnější profese. A teď si představte, že naše režisérka z toho nekovného materiálu dokázala vymodelovat skupinu. To je od ní obrovský kus práce. A stejně tak naše pro-

dukční, bez ní bychom nemohly to všechno podniknout. Ona je velký talent, a vždycky to dokázala zorganizovat a dovést tam, kam je třeba. A ona se s námi moc nehrabe. Což je dobře, protože ty starý lidi jsou někdy jako malý děti.

Zaznamenala Jana Soprová

smrt bezva
rakev stáří
báseň
voice-band
vzpomínky
paměť

Je mi sympatické, že ty ženy dokážou být tak otevřené.

Jana

Skvělý baby!

Pepa

Trošku depka, ale čeká nás to všechny...

Petra

Nádherný... fakt.

Alena

Dojemný... krásný... pravdivý.

Věra

Mě napadlo, že tohle by mohla dělat i moje babička. Posadit ji na jeviště, tak by dokázala vyprávět půl hodiny sama.

Honza

Naprosto děvčatům rozumím.

Paní Jana z Radotína

RECENZE – Třetí věk Louny:
Analéma

Můj analematický rok

Divadelní soubor Třetí věk Louny se po loňské nemožnosti své účasti představil až na letošním ročníku Jiráskova Hronova svou inscenací *Analéma*.

Nebudu zastírat, že jedno z představení této inscenace jsem, již před více jak rokem, zhlédl na přehlídce ve Volyni. Už tehdy mi učarovala. Svou autenticitou, upřímností, uchopením tématu s dojemnou a zcela odzbrojující nadsázkou. A to platí stále. Po zhlédnutí večerního představení této inscenace v rámci Jiráskova Hronova 2019 bych k tomu rád jen pár dalších pozitiv přidal.

Určitě bych na prvním místě zmínil statečnost a odvahu, s jakou provedli mnou zhlédnutou reprízu. Ač byla na dámách vidět v úvodu představení zjevná nervozita a možná i jistá únava, představení nevzdávaly, ale naopak setrvaly na svých pozicích a své osobní příběhy už podávaly ve skvělé kondici. Tuto houževnatost by jim mohl leckterý soubor hrající na Jiráskově Hronově jen a jen závidět. Pevně se držely nazkoušeného a zároveň pomyslně i jedna druhé.

Když jsem přemýšlel, kde se v nich vzala ta nervozita a z čeho pramení, uvědomil jsem si, že je to čistě z pokory a jisté vzájemné elementární slušnosti a zodpovědnosti vůči inscenaci, v níž účinkují. Přesto, že inscenace má za sebou řadu vždy pozitivně přijatých repríz, neberou to tyto dámy jako samozřejmost, ale jako velký závazek.

Inszenace je také podle mne velkou oslavou žen a ženství. A to bez jakýchkoliv sebe-menších symptomů feminismu. Všechny tyto matky, dcery, sestry a babičky vyprávějí svůj malý, a přitom vel-

ký příběh. Ten příběh jistě někdy skončí, ale proč na to myslet teď. Nemá smysl na to tiše čekat. Je lepší vyhlížet vycházející slunce a očekávat každý nový den. A každý ten den je dobré si dobře zapamatovat nebo si jej zaznamenat. Tak jako polohu slunce, která pak vytvoří onu pomyslnou a nekonečnou analemu. Mít onen pevný bod a z něj si vychutnávat život. Bez vydírání a stěžování si. S hlavou vztyčenou a odhodláním nepromarnit ani jeden další osudem či „Bohem“ darovaný den.

A tak se i pro mne tímto představením *Analéma* uzavřel onen pomyslný rok, jehož výsledkem je ona pomyslná křivka ve tvaru osmičky. Pro mě jsou prostě všechny ty dámy „hvězdy“, které je radost pozorovat, protože stejně jako slunce nám dávají životadárnou energii a hřejivý pocit radosti ze života i přes různou nepřízeň osudu. Stačí se jen nekrčit někde v koutě a hlavně ... nehrbit se!!! A za to jim všem ... včetně Renaty Vordové ... patří velké: Díky!!!
Jaromír Hruška

RECENZE – Třetí věk Louny:
Analéma

Co tu po mně zůstane?

Pojem analema označuje dráhu slunce pro danou zeměpisnou šířku a délku. Pokud pozorovatel v daný časový úsek (např. v poledne) zaznamenává polohu slunce v průběhu roku, zjistí, že se slunce pohybuje přibližně po osmičce. Tolik tedy lehký úvod od přítele Wikiho. Představení *Analéma* souboru třetí věk Louny je autorské představení, jakási osobní výpověď sedmi představitelů, které na ploše zhruba třiceti minut prozradí spoustu faktů ze svých životů, ale třeba i přání a sny. Motiv osmičky nebo snad ležaté osmičky je v představení zpřítomněný několikrát (už například v úvodním přícho-

du), v tematické rovině by se mohl vyložit i jako plynutí času a neustálý koloběh života.

Osobní pohled a vklad je silnou zbraní představení a představitelky dokáží svojí odzbrojující bezelstnou a neodolatelnou upřímností a bezprostředností okamžitě uchvátit diváka a vzít jej na chvíli do svého světa. Do světa, kam se beztak každý z nás podívá. S ohledem na autorství představení lze (myslím, že s úspěchem) tvrdit, že všechny osobní příběhy, přání, nebo i oblíbené věty, které od svých prarodičů slyšel někdy snad každý, vychází z osobní zkušenosti autorek, které s námi prostřednictvím divadla tuto svoji zkušenost sdílí. A opravdu nejde pouze o povídání, představení má i promyšlenou, i když jednoduchou mizanscénu a suverénní divadelní gesto. Hlavní váha ale leží především na slově, které je nám podáváno zcela autenticky.

Velikým plusem inscenace také je, že k tématu přistupuje s vědomým, jemným, ale ve výsledku velmi účinným humorným odstupem. Daří se tak navázat okamžitou komunikaci s divákem, který od samého začátku přijímá hru a chce naslouchat. A že je čemu – humorné komentáře jsou jednoduché, ale působivé, protože pravdivé sny a přání a životní zkušenost všech hereček stojí za vyslechnutí. Myslím, že podobné divadlo je potřebné a je neustále důležité si připomínat, že radost ze života z nás nemusí vyprchat nikdy a je jen na nás, jak budeme přistupovat ke své minulosti i přítomnosti.

Výsledný tvar představení je zcela jistě chvályhodný a pro mě osobně i velmi působivý. Myslím, že jsem nebyl jediný, komu při děkovačce představení *Analéma* ukápla slza příjemného dojetí.

Adam Doležal

Divadelní studio „V“ Br

Hlavní povel byl: nehraj!

Rozhovor s herci Divadelního studia „V“ Zuzanou Holubcovou, Tomášem Králem, Tomášem Koňářikem a Petrem Adamcem

Zúčastnili byste se takového pohovoru, jaký jsme viděli ve vašem představení? Vydrželi byste do konce?

Všichni: Určitě.

Zuzana: Záleží na tom, kdo by byl další kandidát.

Petr: Toho se člověk nesmí vzdát.

Tomáš Koňářík: To je tak divné, že by to člověk chtěl vidět až do konce...

Tomáš Král: ... jak to dopadne.

Jak jste narazili na hru Grönholmova metoda?

Petr: To je hezká historka.

Zuzana: Agentura Dilia čas od času posílá synopse různých her, a já jsem si přečetla právě tuto hru, která mě oslovila, protože jsem právě byla v takové životní fázi, kdy jsem řešila, co všechno je člověk schopen obětovat pro získání práce snů. Hrozně se mi líbila jedna konkrétní replika. A pak už jsem hledala způsoby, jak to celé realizovat.

Zaujala vás tedy otázkou, co všechno je člověk schopen obětovat?

Zuzana: Ano. Téma bylo hlavní. A také mě zaujala skutečnost, že firmy vážně používají podobné postupy. Nechají vás nakreslit obrá-

zek a podle něj vás soudí, aniž by se zeptali na odbornost a podobně.

Petr: Hezká je také skutečnost, že nejde o to, že by divadlo v rámci své dramaturgie tuhle hru nasadilo, ale Zuzka si ji vysnila. Chtěla ji hrozně moc hrát. Dala do kupy lidi, sehnala režiséra, dokonce to chtěla všechno sama financovat. Nakonec se inscenace povedla, tak jsme ji zařadili do repertoáru, divadlo ji zastřešilo. Zuzka si prosadila svůj sen.

Čím to je, Zuzano, že se pro vás tato hra stala tak osobní záležitostí?

Zuzana: Jak jsem říkala, byla jsem právě ve fázi života, kdy jsem podobné otázky řešila. Měla jsem za sebe například pohovor, na který jsem velmi nebyla připravena. Zaskočili mě různými otázkami ve stylu: kde bude člověk za pět let... Zároveň jsem kvůli práci snů musela něco obětovat. A pak je tam ta významná replika: „My nehledáme dobráka, co se tváří jako zmrda, my hledáme zmrda, co se tváří jako dobrák.“ Na tohle si často vzpomenu, stačí se podívat na zprávy (smích).

Zažili jste podobně extrémní pracovní pohovory?

Všichni: Nikdy.

Petr: A jsme za to rádi.

Je v té hře něco, co jste si našli každý sám pro sebe.

Každý za svou postavu?

Petr: Těžko říct něco konkrétního.

Tomáš Ko.: Já to bral jako výzvu. Mám vousy, režisér Adam řekl, že budu hrát

transku. To byla zajímavá herecká výzva. Člověk to musí zahrát tak, aby to nebylo blbé, aby to bylo uvěřitelné. Musíte trochu sáhnout do psychologie a hrát jemně. To byla výzva.

Petr: Moje role (Fernando) je hodně zlý člověk. Je to zmrda. Nebyl celkem vůbec problém se do toho dostat. Nemusel jsem nic hrát, tam žádná výzva nebyla (smích).

Tomáš Kr.: Akorát jsi mohl ventilovat to, kým doopravdy jsi.

Zuzana: Ještě bych dodala, že jsme divadlo, které hraje hlavně pro děti, takže jde o jiný styl herectví. Režisér s námi měl hodně práce. Nehraješ pohádku, říkal. Pro mě to bylo největší zkušenosti. Hlavní povel byl: nehraj!

Tomáš Kr.: Je to hodně o přirozenosti. Pohádky jsou stylizovanější, s většími gesty. Tady nám pořád Adam říkal, že máme hrát přirozeněji. Jde komorní záležitost.

Jde o vaši první zkušenost s podobným typem divadla?

Petr: První úplně ne. Ale je pravda, že práce s Adamem byla hodně intenzivní. Často jsme zkoušeli i do dvou do tří do rána. Hodně na nás tlačil, což bylo super, museli jsme přemýšlet, jak které repliky uchopit, hledat skutečné významy slov. Práce to byla úžasná.

Vít Malota

no: Grönholmová metoda

Nechci tam dělat.

Rozumný divák

Dobré herecké výkony, dobrá režijní práce, dobrý divácký zážitek.

Martin Kuncl

Inscenace s přátelskou minutáží dokázala diváka udržet po celou dobu. Příběh, který zpočátku vypadá jako jasně se odvíjející, postupem času překvapuje. Funkční napětí a herci, kteří ono napětí utáhnout, baví. Pět bludišťáků.

Ruska O.

Za mých časů jsme takové vztahy na pracovišti neměli. Milá konverzační komedie. Ale na mě až příliš vulgarismů.

Paní Jana z Radotína

Vox populi

Městečko Korporát usíná

K tradicím Jiráskova Hronova patří hromadné hraní psychologické hry Městečko

RECENZE – Divadelní studio „V“ Brno: Grönholmova metoda

Městečko Korporát usíná

K tradicím Jiráskova Hronova patří hromadné hraní psychologické hry Městečko Palermo, začasťe moderované Milanem Schejbalem. Osobně jsem se ho zúčastnil jedinkrát, jsou to asi dva nebo tři roky – a dodnes z toho mám trauma. Zjistil jsem o sobě, že nemám dost spontaneity, abych na to smrtelně vážné intrikaření přistoupil. Mám proto dost pochopení pro Fernanda Portu, hlavního hrdinu Galceránovy komedie Grönholmova metoda, který na to korporátní zapojení psychologických her do přijímacího řízení kouká zprvu dost vyjeveně.

Je to vtipně napsaná hra: zvrát střídá zvrát, míra důvěry v jednotlivé postavy se neustále mění, silové partie jsou vzácně vyrovnané. Pravda, když už se s tou hrou člověk setká poněkoli káté a ví, který motiv kam směřuje, začnou z té konstrukce trochu vylézat drátky, stavební nutnosti a autorské vynucenosti. To je ale venkoncem nepodstatné: nejde o hru, která by se měla konzumovat opakovaně, spíš zábavná jednohubka, která nicméně něco

říká o lidské soutěživosti a o tom, jak se pod tlakem křiví morálka.

Tohle téma ji spojuje s Ná-vštěvou staré dámy, o níž tu už pár dní vedeme debaty. Dramatická technika je samozřejmě jiná, ale o modelovou hru jde svým způsobem i tady. Inscenace Adama Doležala zná přesnou míru toho, aby postavy měly svou psychologii, ale zároveň aby primární důraz zůstal na konfliktu a rozvíjení herní situace. Přiznám se, že na Volyni se mi před rokem zdála o něco přesnější a uměřeněji hraná, ale je jasné, že tolik repríz těsně po sobě v prostoru Myšárny asi nemůže zůstat bez následků. Bez ohledu na to je herecky skvěle naplněná, má tempo i patřičné napětí. Vyčištěná whiteboxová scénografie je významově přesná – všechno, co je na scéně, od chlebičků po „dábelický“ barel s vodou, v pravou chvíli zahraje.

Není to inscenace výrazného režijního gesta, ale místo toho je to inscenace poctivé režijní práce. Osobně to pokládám za potěšující fakt. Ve spojení se zábavným, smysluplným textem je z toho kousek, který má smysl vidět – a to nakonec i po roce napodruhé.

Michal Zahálka

jsou to asi dva nebo tři roky — a dodnes z toho mám trauma. Zjistil jsem o

RECENZE – Divadelní studio „V“ Brno: Grönholmova metoda

Čtyři v tom

Hra *Grönholmova metoda* španělského dramatika Jordiho Galcerána vychází z osvědčeného dramatického postupu, kdy je několik postav v uzavřeném prostoru, z něhož nemůžou jen tak odejít, vystaveno extrémní situaci, která prověří jejich charakter, hodnoty i psychickou odolnost. Je to postup stejně lety prověřený jako ošidný, protože vyžaduje notnou míru dramatického řemesla. Galceránova hra z atraktivního prostředí novodobé džungle – zatímco Ladislav Smoček zasadil před šedesáti lety obdobně laděnou hru *Piknik* do opravdické džungle tichomořského ostrova, dnes působí jako nebezpečnější a dravější prostředí uniformní zasedačky korporátu – má ovšem kvalitní herecké příležitosti, vyvážený poměr mezi humorem a napětím a taky několik dobře zakomponovaných dějových zvrátů. Vlastně se divím, že tento příběh o manipulaci, lidském hyenismu a ochotě obětovat pro úspěch téměř cokoliv od svého vzniku v roce 2003 nenašel na českých jevištích většího uplatnění (na profesionální scéně se zatím hrál jen v Uherském Hradišti).

Povedená inscenace obdobného textu (a inscenace brněnského souboru v režii Adama Doležala takovou je) může vyhlížet na první pohled velmi samozřejmě – herci prostě “hrají text”. Ti, kdo mají s podobným typem divadla větší zkušenosti, ovšem dobře ví, jak těžké je rozvíjet situaci v trvalém tahu, čistě hereckými prostředky, bez vnějšího režijního “jištění” – stačí lehce povolit v tempu a nasazení, a i dobře napsaná hra náhle vyhlíží užvaněně, předvída-

telně, nevzrušivě.

Právě v suverénním tempu je ovšem hlavní devíza brněnské inscenace. Nejenže ani na chvíli “nespadne řemen”, herci dokáží i situaci postupně gradovat a zahušťovat, skvěle pracují s timingem i rytmem dialogu. Oceněníhodná je i práce s textem, to, jak suverénně jej umluví. Je to nesporně zásluha režiséra, který viditelně dbal na to, aby herci nevyhrávali obecné stavy, ale konkrétně jednali ve snaze dosáhnout svého cíle (úspěchu v konkurzu), podobně jako velmi dobře ohlídal zmíněný vyvážený poměr mezi humorem a napětím.

Výsledkem je poutavý souboj čtyř plastických, přesně charakterizovaných figur, v němž velmi vyrovnanému ansámblu vévodí Petr Adamec v roli bezohledného, arogantního, čistě na výkon orientovaného manažera Fernanda. Herci navíc zvládají dobře nejen konverzační plochy, kdy se postavy snaží před sebou navzájem udržet profesionální dekorum, ale jsou věrohodní i v expresivních polohách, kdy se figury stávají labilními a odkrývají před sebou své slabosti.

Dva roky po premiéře zastihl zkrátka Hronov brněnskou inscenaci ve zřetelně dobré formě – herci se ve svých rolích viditelně cítí svobodní a suverénně jimi vládou, na druhé straně struktura celku pevně drží a k žádnému rozpadu vlivem repríz zdá se nedocházet. Stručně řečeno – jeden z nejpríjemnějších zážitků letošního JH.

Jitka Šotkovská

Hledáme, proč to jde, a ne, pr

Bilanční rozhovor na závěr festivalu s hronovskou místostarostkou Mgr. Věrou Barošovou

Co se podle vás letos na Jiráskově Hronově nejvíce podařilo a co považujete za největší úspěch letošního festivalu?

Musím zaklepat, ale mám pocit, že nám velmi dobře funguje organizace festivalu. Od ubytování až po distribuci vstupenek jsou všichni, kteří se na festivalu podílejí, pracovití a ochotní. To vidím jako náš největší úspěch. Pokud jde o divadelní úroveň, tak to asi nedokážu stoprocentně ocenit. Nejsem odborník na divadlo. Věřím však, že jsou návštěvníci spokojeni, a to byl jeden z našich hlavních cílů.

Děláte ohledně Jiráskova Hronova něco jinak, než dělali vaši předchůdci?

Nevím, že bychom prováděli něco jinak. Snažíme se všechno dělat tak, aby to bylo v pořádku a jak si představujeme, že by to mělo být. Lidé, kteří festival organizují, jsou vesměs stejní jako v loňském roce. Možná je rozdíl v tom, že se snažíme obecně hledat, proč to jde, a ne, proč to nejde.

V čem jste se poučili z letošního ročníku a co příští rok budete dělat jinak?

Myslím, že bychom měli ještě víc zapracovat na prostoru v Parku Aloise Jiráska. Také myslím, že bychom se měli více věnovat dětskému divákovi. Mám pocit, že okruh dětských diváků, kteří mají možnost se zúčastnit představení a stát se tak součástí Jiráskova Hronova, by mohl být širší. Stan za radnicí je pravidelně zaplněný a existují problémy s ohledem na uspokojení potřeb zmíněných diváků.

V dřívějších letech se vždy z nějakého důvodu objevily stížnosti na vážnou organizaci. Šlo například o ubytování, stravování nebo vstupenky. Co letos?

Myslím, že ani ne. Počítelně se objevily nějaké drobnosti, například když se vyklízelo místo na ubytování, nic zásadního jsme však nezaznamenali.

A problémy s pořádkem?

Ve čtvrtek se vyskytly nějaké potíže s pořádkem na náměstí, pokud vím. Netýkalo se to ovšem návštěvníků festivalu. Ve špatné konstelaci se potkaly určité asociální živly. Prostě rvačka, kterou policie vyřešila. Jinak opět pouze drobnosti,

jako je nepořádek na ulicích. I s tím si ovšem technické služby poradily dobře.

Co spolupráce s Ministerstvem kultury České republiky a NIPOS-ARTAMA?

S představiteli obou institucí máme dobré vztahy, žádné problémy se neobjevily, měli jsme zde i státního tajemníka z ministerstva kultury, noblesního člověka Ing. Zdeňka Nováka. Samozřejmě existuje spousta věcí, na které máme rozdílné nápady, ale dokážeme o nich mluvit a najít cestu středem, na které se dohodneme.

Co finanční prostředky. Zůstali sponzoři i státní peníze?

Mohli jsme využít sponzory, kteří podporovali festival již v minulých letech. A snažili jsme se najít i nové. Každý, kdo pořádá kulturní festival, ví, že to není úplně jednoduché. Sehnat prostředky na hokej a na fotbal je daleko snazší než na kulturu. Moc touto cestou děkuji sponzorům, které máme. Těch, co odmítli, skutečně nebylo mnoho. Dotace z ministerstva kultury byla dokonce o něco vyšší než loni. To ovšem není naše zásluha.

V roce 2020 se bude konat devadesátý Jiráskův Hronov. Chystáte něco velkého?

To se ptáte ještě příliš brzy. Samozřejmě se snažíme přijít s něčím novým, ale nerada bych to prozradila již v tuto chvíli. Jde o součást určitého překvapení. Víme, že je to velké výročí a snažíme se co nejvíce zapojit v přípravě i místní obyvatele. Určitě bude nějaká novinka při zahájení.

Víc neřeknete?

Ne. Nechte se překvapit.

Vy osobně jste se stihla účastnit festivalového dění nebo všechn váš čas pohltila organizace?

Něco jsem stihla, ale úplně ne tolik, kolik bych si představovala. Byla jsem na dvou představeních, byla jsem i na akcích v parku, dnes bych se ráda podívala na seniorské divadlo v Sokolovně.

Honza Švácha

Ještě k té činohře

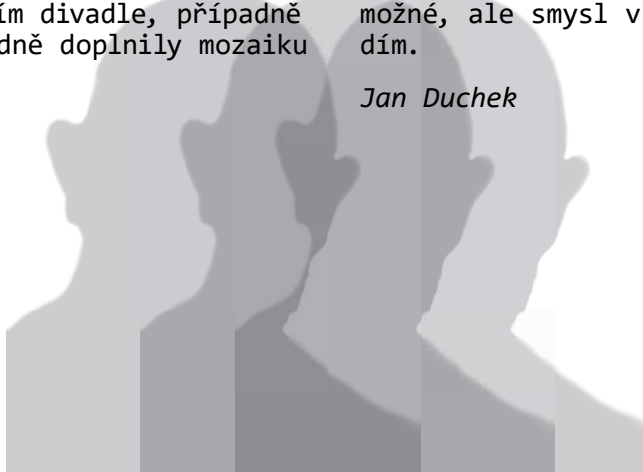
Vítek Zborník se ve čtvrtém čísle Zpravodaje pustil do možná už každoročního srovnávacího reportu o tom, jak je na tom program Jiráskova Hronova z hlediska množství činohry. V podstatě konstatuje, že je jí moc a že to není správně, s čímž si dovoluji vřele a halasně souhlasit. Proč to tak je, už je ale otázka, o které by bylo třeba vést širší diskusi. Z rozhovorů, které jsem o tom vedl s lektory z různých přehlídek, se zdá, že letos se mimo činohru zas tak moc neurodilo a prosadila se tudíž spíše Volyně, kde bylo víc z čeho vybírat. To by bylo samo o sobě zřejmě ok, o to ať se přou jiní. Zarážející pro mě ale je, že v doprovodném programu, který s postupovým systémem nesouvisí a má tedy mnohem větší volnost, se objevily další klasické činohry jako Bílé noci a Ze života loutek.

Opravte mě, jestli se mýlím, ale vnímal jsem to vždycky tak, že profesionální inscenace doprovodného programu jsou určeny především k tomu, aby se amatérští divadelníci mohli „podívat, jak se to dělá“ a aby zachytili čerstvé trendy v profesionálním divadle, případně aby vhodně doplnily mozaiku

hlavního programu. Prosím za prominutí, ale ani na jedné z těchto inscenací neshledávám zcela nic, co by je odlišovalo od naprostého mainstreamu. Amatér, který by námátkou zvolil k návštěvě zcela libovolné představení v Praze posledních dvacet let, by získal obdobný výsledek. Loni jsme tu mohli vidět Barunka is leaving a Olgu, což byly mimořádně inspirativní a povedené věci. To samé srovnání se nabízí i přímo v rámci letošního programu, kdy inscenace Radima Vizváryho svoji programovou funkci jednoznačně plní, čímž staví Bílé noci a Ze života loutek do krajně nelichotivého kontrastu.

Pokud se postupovému systému nedaří vybírat nečinoherní věci, protože je jich málo a jsou třeba nedostatečně kvalitní, tím více je třeba ukazovat amatérům špičková představení alternativní, loutková, taneční, fyzická, aby se posunuli výš a aby v nich našli kouzlo a chtěli je tvořit. Dělat to opačně, tj. působit na „Volyňáky“ tím, že jim budeme předkládat činoherní inscenace, které nedosahují kvalit nejlepších amatérů z této oblasti, je samozřejmě taky možné, ale smysl v tom nevidím.

Jan Duchek

Be Better – Be Fu

*Seminář IT jako IMERZIVNÍ
TVORBA – Lektor Ivo Kristián
Kubák*

Tušení zla

„Byli jste vybraní! Potvrzujeme Vaši účast. Buďte připraveni dnes ve 23.00 před sídlem Immotep v budově bývalé hotelové školy,“ dostala jsme prostřednictvím mobilu zprávu dnes po dvanácté hodině polední. Hurá, budu se moci zúčastnit experimentu poněkud podezřelé společnosti, která bombastickými plakátky rozvěšenými po náměstí slibovala možnost stát se nesmrtelným, stát se budoucností... Ve 23 hodin jsme tedy společně s dalšími registrovanými před budovou. Odbíjí jedenáctá a dveře se otvírají. Vrátný nás vítá a po šesti vpouští do budovy, kde se nejprve přísně kontroluje, zda jsme opravdu registrováni a následně jsou nám rozdány oranžové čipy. Každý z nás už ví, kterému orákulu bude přidělen. Je to uzavřená společnost, která s námi nekomunikuje. V značně zšeřelých, někdy vyložené temných chodbách a schodištích, trochu klopýtáme až do místnosti, kde čeká docent Schwarz, který nás vítá a vyzývá k usednutí. Tři přední místa zůstávají volná, a jsou na ně usazeny tři vybrané dívky. Když postupně dorazí všichni, docent nás seznamuje s projektem. Tedy seznamuje... spíše jen naznačuje. Po celou dobu stojí před námi nehybný Filip, jeden ze tří následníků Alex. První nesmrtelné... Všichni přítomní členové spolku Immotep se dotknou hlavy Filipa. Poté vycházíme do chodeb, kde s námi orákulum, kterému jsme přiděleni, pro-

vede několik úvodních rituálních uvolňovacích cviků, a nabídne pilulku. A poté je nám povoleno pohybovat se po budově, jak je nám libo. Vše je ovšem v temnu, jen občas někde zasvítí baterka. Zazní informace, abychom hledali Filipa, a pokud ho najdeme, abychom se jej dotkli. Aha, vybavuji si, že Filipa jsme viděla scházet někam dolů. A tak mířím níže a níže až do sklepa, kde společně s několika dalšími nalézáme postavu. Leží v nepřírozené poloze, ale netušíme, jestli to tak má být. Až příchod jedné členky společnosti přeruší ticho a šepot výkřikem, že Filip je mrtvý. Je jasné, že v tomhle baráku se děje něco divného. Vybíháme nahoru po schodech a snažíme se zjistit, co se děje. Úplně nahore leží za skleněnými dveřmi nehybná Alex. Je mrtvá či nemrtvá, nikdo neví... V jednotlivých místnostech jsou k vidění většinou bezvládná těla, jinde se odehrávají jakási podivná cvičení s potenciálními vybranými klienty firmy. Zaznamenáme i pokus o útěk, jedna ze členek společnosti se snaží svou téměř nehybnou přítelkyni propašovat ven z budovy. Ale dveře jsou zavřené. Ztuhlá postava je vrácena do místnosti, kde leží několik jí podobných, a vzpurná mladá žena je zamknuta v místnosti. Marně buší na dveře, ale pravidla společnosti jsou krutá. Ve vzduchu je tušení něčeho zlého, podivného, nevysloveného. Nakonec se všichni ocitáme v místnosti pod střechou, kam nás vede hudba. Zde se odehrává půlnoční rituál, místo Filipa je za pokračovatele určen docent Schwarz. Rituální zpěvy, pohyby, a nakonec se jeden po druhém dotýkáme jeho hlavy...

Je konec, doktorka Schwarzová se s námi loučí. Jsme nahnáni do meziprostoru u dveří, ale zatím je zamčeno. Na poslední chvíli ještě zaslechneme vzrušené hlasy uvnitř firmy. A hlasité hlasy se ozývají i zvenčí. Nakonec úlevně oddychneme, když se otočí zvenčí klíč v zámku a vypustí nás ven. Ty vzrušené hlasy patří asi padesáti mladým lidem, kteří se snaží nacpat do autobusu. Podivnost vnějšího světa se prolula s podivností uzavřené světa firmy Immotep...

Tak, to je příběh týdenní práce semináře IT čili Imerzivní tvorba, který vedl Ivo Kristián Kubák. Ten se zabývá imerzivním divadlem už několik let, vyhledává neobvyklé prostory a zkouší, mnohdy s velkým počtem herců, rozmanité postupy tohoto žánru. I na Hronově už byl loni vytvořen jeden z alternativních světů, do kterých se divák ponoří. Hodně záleží na zvoleném principu, a taky na tom, pro co se rozhodnou tvůrci. Minulý ročník byl o manipulaci, a herci z fiktivního světa s diváky komunikovali. V tomto případě zvolili alternativu, kdy divák zůstává jen neviditelným voyeuem, a nemůže s protagonisty komunikovat.

Imerzivní tvorba má mnoho podob. Největším projektem tohoto druhu byl patrně projekt Camp Q, tábor mimozemských imigrantů na izolovaném ostrově Štvanice, kde příchozí strávili během noci 5-6 hodin (projekt Camp Q bude k vidění ještě v září

ture – Be Immo tep

v Českých Budějovicích). Prvním předpokladem, aby si divák tento typ tvorby užil, je přijetí principu hry a aktivní zapojení (je-li to součástí nabídky). Pokud se dobrovolně nestanete součástí fiktivního prostoru a nejste ochotni přijmout pravidla, znamená to, že takový typ divadla není nic pro vás.

V tomto případě byly podmínky skromné a čas na přípravu krátký. Nicméně, důležité prvky, jako je ústřední téma, prostředí, vytvoření určitých charakterů a vztahů, minipříběhů, které diváci spíše vycítí, zde využity byly. Sugestivita temných zákoutí, podivné zvuky, světlo prosvítající pod zamčenými dveřmi, chytání útržků příběhů generuje iracionální tušení čehosi nepojmenovatelného ...

Nanečisto si ovšem takovou imerzi do přízračného prostoru lze vyzkoušet i v reálném prostředí. Například v nočním nekonečném příběhu Tritonu a přilehlých částech okolního náměstí. Sugestivita spíše tušených potácejících se postav, náhodná setkání, útržky milostných příběhů, hudby, i hádek se tu nabízejí zcela přirozeně. A horor, jak jistě mnozí zaznamenali, lze zažít i v samém centru dění. Rvačka, krev, policajti, záchranka. Imerze je zkrátka možná na každém kroku.

Jana Soprová

H r o n o f f n e z n á m ý

*Hron-off neznámý aneb Výlety
Vítka Maloty do off-programu*

Hrdina dne

Večerní, potažmo noční Rockfest v parku sliboval nevšední zemitě český zážitek. Když už jsem se pomalu chystal vyvést svého přítele Martina Kuncla na pořádný kulturní zážitek, ozval se zvenku křik. Asi opilecká hádka, říkám si, to patří ke koloběhu života. Jenže pak zazněla rána následovala směs zvýšených hlasů z mnoha stran. Seběhl jsem po schodech. Na zemi v trávě seděl mladý muž zbrotěný krví. Všude kolem něj rozbité střepy od pивní lahve. Rána na hlavě nebezpečně krvácela. Naštěstí zasáhl David Bláha, který přispěchal s lékárníčkou, zavolal sanitku, a zatímco nešťastníka přesvědčoval, aby zůstal sedět, stlačoval ránu a snažil se krvácení zastavit. „Já pudu domu!“ pronesl za krvácený opilec a pak křičel nadávky na soka, s nímž šermování lahvemi očividně prohrál, a který zmizel neznámo kam. Naštěstí sanitka brzy přijela, stejně tak policisté a s přispěním dalších účastníků Jiráskova Ho-

ronova, mimo jiné i lektora Michala Hechta, se podařilo situaci uklidnit.

„Copak se stalo?“ Ptá se mne bezelstným tónem Martin Kuncl, náš milý redakční grafik a amatérský fotograf bez blesku. Když mu situaci vyličním, pronese jen: „Chvilku tu nejsem a stane se tohle...“ Je čas jít na muziku.

Před školou sedí týpci veskrze opálení životem. Jeden z nich bere do úst lahev a zuby jej otvírá. Pak na jeden záťah pivo vypije. Frajer. V parku kapela ladí bubny. Krácejíce bok po boku, brýle po brýle, vousy po cosi, uvědomuji si, díky zvědavým a oduševnělým pohledům místních, že zatímco v Praze probíhá Prague pride, do „Polska“ ještě podobná paráda nedorazila. Martin navrhuje chytnout se za ruce. Jsem pro taktiku vyčkávání. A aby nám takové čekání hezky uteklo, koupím mu svítící červený náramek. S vřelou barvou, takovou, jakou se kreslí srdéčka. „Cítíš to?“ šeptá mi do ucha. Cítím. A není to jaro. Mám-li si vybrat mezi večerí a pivem, volím pivo. Bubeník stále ladí.

Celý den jsme se těšili na ladné tóny kapely Kohout plaší smrt, avšak zjišťujeme, že kohout dokokrhal a čeká nás bolest – Inpain. Silně basy rozechvívají vzduch stejně jako dobrá nálada. Omladina pije a páruje se. Inpain začíná hrát. V bolestech. Zpěvák se škrtí co to dá, ke zpěvu se přesto nevybičuje. Martin ještě stroze poznamená, že taková hudba se dá dělat i dobře, načež odchází zklamán nevydařeným večerem.

Nejsou to ani hudebníci, ani pijáci, dokonce ani pisálkové... David Bláha nemeškal a pomohl člověku v nouzi. Zachoval chladnou hlavu, a stal se tak hrdinou dne. Potkáte-li ho, zaslouží pozvat na panáka. Minimálně. Díky za takové borce. A smekám.

Doporučení na sobotu

Navštivte předváděčky ze seminářů od 10.00. A zajisté si nenechte ujít obě inscenace od Kejkliřského divadla z Doudleb. Ať žije Kocourkov!!! (stan za radnicí, 15.00 – 16.00) a Kabinet lékařických úžasností (Náměstí Čs. Armády, 18.45 – 19.15). Ve 21.30 se můžete těšit na tradiční ohňostroj u příležitosti zakončení 89. Jiráskova Hronova.

Vít Malota

VIN-WIN

Na jevišti i v Makru

Milé vinice, milí viníci,

dnešní vin-win bude trochu netradiční. Vychází z poznatku, že každodenní pití vína v Hronově je dlouhodobě naprosto neudržitelné a bolí mnohem víc, než jsme čekali. Zvolili jsme proto tentokrát způsob vinného testování, který je o něco milosrdnější.

Sál Josefa Čapka - Cabernet Moravia, 2016, moravské zemské víno, cena neznámá

S tímto vínem jsme se setkali v rámci inscenace Ze života loutek. Chválíme vhodně zvolené sklo. Překvapující byla krvavá barva a také to, že řečené víno zcela postrádalo čirost. Jakkoli herci nechali víno nalité a nedotčené téměř po celou dobu inscenace, čímž se rafinovaně tvářili, že dekantují, bylo zřejmé, že se o víno nejedná! To v realisticky scénované inscenaci nepovažujeme za vhodné. Pokud by to však víno přeci jen bylo, rych-

lost, s jakou ho Peter Egermann vypil, svědčí o tom, že by se jednalo o červené spíše lehké, šťavnaté, bez výrazných taninů, nejspíše modrý portugal.

Sál Josefa Čapka - červené, cena neznámá

V inscenaci Odborná porota se červené víno objevilo rovněž. Typicky se jednalo o sklenky dolité až po okraj, což je zkrátka faux pass první kategorie a od lektorského sboru složeného z významných intelektuálů bychom takový přístup věru nečekali. Porotci tak vínem logicky ani nezatočili a před napitím nepřivoněli, natož, aby v pětačtyřicetistupňovém náklonu proti bílému papíru (kterých tam za tím účelem bylo dost) zkoumali barvu. V případě veřejných degustací je vždy dobré mít připravené tzv. degustační plivátko, tj. neprůhlednou nádobu, kam degustátoři vyplivují vzorky, pokud je nechtějí polknout. Výsledek jsme všichni viděli a můžeme ho dát jednoznačně za odstrašující příklad degustace.

Makro Praha Stodůlky - Sauvignon Blance, Black Sheep, Francie, bag in box 3L za 365,- Kč

Barva: Krásná sytá žlutě se zlatavými odlesky je pro francouzská bílá vína častá. Je tomu tak i v tomto případě.

Vůně: Na sauvignon překvapivě těžší, postrádá jak kopřivové tóny, tak nádech broskvové pecky. Ve vůni dominuje tropické ovoce, zejména papája, doplněná o jemný kokosový přídech.

Chuť: Křupavé vínko se znatelnou kyselinkou. V porovnání s vůní je v chuti nečekaně lehké a křupavé.

Verdikt: 71 bodů - Celé balení jsme vypili ve dvou lidech a ráno jsme se obešli bez jakékoli kocoviny. Pro večery před Tritonem je toto řešení jasná volba. Víno je vhodné na celovečerní pití a vysloveně vybízí ke zpěvu do kuropění (na to pozor).

degust-squad (personálně proměnlivé uskupení osvědčených výpitků)

**Otázky hozené do pléna, jež čekají
na odpověď. Kdo se ujme?**

A co na to paní Jana z Radotína?

90. Jiráskův Hronov proběhne v termínu 1. – 8. srpna 2020

H r o n o v s k ý m a o č i m a

Anketa: Jaký byl váš 89. Jiráskův Hronov?

Pobavili jsme se, některé lidi jsem poznal už z loňska, no a s jedním pánem jsme si popřáli, že dá-li Bůh, tak se sejdem příští rok znova. Je to příjemné se potkávat.

Festivalový taxikář

Já jsem absolutně spokojená! Jsem tu třetím rokem, oproti minulým letům jsem nadšená z toho, že zase zavedli možnost si objednat diváckou řadu. Jinak co se týče kvality, co do prožitku, představení mi přijdou srovnatelná s minulými léty, jsem spokojená. Těším se na další rok. Jen je všude hrozné vedro.

Seminaristka

Letos je úplně ideální počasí, i když nás ve čtvrtky potrápily včely. Takový typický Hronov, jezdím sem už patnáct let. Do divadla tedy čas jít nemám, já se odsud nehnu. Lidé byli milí, staré známé tváře, vrací se.

Prodavačka oříšků

Chodilo mnohem víc lidí než normálně, proto bylo muzeum otevřené déle, aby návštěvníci stihli přijít i po představení. Přišla spousta lidí, kteří do Hronova přijeli za svou rodinou. Pro

muzeum je to milé oživení. Je vidět, že Jiráska si ze školy pamatuje spousta lidí, ale často jsou překvapení, že má rodný domek tady.

Průvodkyně v Jiráskově rodném domku

Z mého pohledu byl letošní festival vydařený, i když mi přišlo, že letos lidí oproti předchozím ročníkům ubylo. Letos si podle mě na své přišel každý, jelikož výběr divadel a doprovodného programu byl vcelku bohatý.

Návštěvník Jiráskova Hronova (Hronov)

Pocitově chodí zákazníci víc než loni. Nejčastěji si letos dávají kávu s vaječným koňakem a speciální Babičinu kávu. Příští zastávka je Letní Letná.

Pracovnice Kafekáry

Nebyly jsme v divadle, jen se podívat v parku. Chodím každý rok, zdá se mi, že letos nejsou takové fronty. Myslím, že je to už hodně zaběhlá a známá tradice. Místní si už v ten čas berou pravidelnou dovolenou.

Návštěvnice Jiráskova Hronova (Hronov)

Jezdím sem od prváku na střední, dost jsem si to tady zamiloval, líbí se mi, že Hronov žije. Jsme rádi,

že si tu můžeme zahrát, je to vždycky náš nejlepší koncert. Sice začalo na začátku trochu pršet, ale nakonec skvělý. Jo a teď chystáme cédéčko!

Člen kapely Warování (Náchod)

Jsem na Hronově poprvé, právě jsem vyšla z představení Analéma, které naplnilo moje očekávání, bylo to vtipné i smutné. Webové stránky jsou dobře udělané i pro nevidomé, jen u kapel by třeba mohl být ještě odkaz na nahrávku.

Návštěvnice Jiráskova Hronova (Praha)

Asi 70 lidí každé ráno na snídaních, nespočet pečáčků sladkého, másla, zeleniny, kávy, čajů a džusu, 30 bochníků chleba, stovky housek za celý týden a asi 60 pasažérů festivalových taxi denně. Takový byl náš týden.

Režisér hronovského divadelního souboru

Veronika Matúšová

Nezapomeneme, tak přísaháme!

O amatérském divadle toho jistě bylo napsáno spousta a nepochybně to bylo nesmírně učené. Dovedu si představit, že slova jako liminalita, autopoietický, onirický, idioglosie, danub, iluviace, fabion, gamacismus, hagiolatrie, fakule, abaxiální nebo ichtiofosílie (např. ve spojení s provedením České mše vánoční), jejichž společným znakem je mimo jiné to, že mi je Microsoft Word neustále podtrhává a té devítka mi je předělává na lascivní výrazy, si založila elitní klub a soutěží, které z nich se objeví v delší větě, které z nich se objeví méně často v Mladé frontě DNES, které z nich pronikne do prestižnější skříň na rigorózní práce, a které z nich zasadí smrtelnější ránu recenzované inscenaci.

Jako právník si ze školy pamatuji, že dáblovo právo na advokáta je dané ústavou a na rozdíl od pana Illa přes něj vlak nejede (ani když je ostře sledovaný). Jako amatérský divadelník si pamatuji, s jakou difosgeniální definitivností umí plumbum evaluace (to jsou paradoxy) ingeroval do entusiasmů, jenom mám občas tendenci na to zapomenout. Nejen to, dokonce mám tendenci zapomenout i ten entusiasmus samotný. Je to jako s knihami, najednou zjistíte, že ji prostě doma nemáte. Jste si jisti, že tam byla. Možná jste ji někomu půjčili a on ji zapomněl vrátit, možná jste ji nechali v práci nebo jste ji někde propili. Můžete sednout a napsat o tom disertační práci, ale skutečnost zůstane jedna: byla a není, tečka.

Doteď zírám, čemu že to vlastně Radim Vizváry vyhlásil Pejprboj. Papíry zůstanou nepopsané, slova nic nezkomplikují, hlavní protagonista taky zmizí a v nesmírném nepořádku zůstanou nadšené skotačící děti. Žádné pohlazení po duši, tohle je pecka (ve všech smyslech toho slova). Co víc se dá na jevišti vidět? Co víc se dá z jeviště přenést? (Jasně, je toho spousta, ale kdo to řekne, toho kopnu pod koleno!)

Člověk může být třeba i malý, hubený a jednooký, může mít i devětatřicet stupňů horečky, ale potřebuje jednou za čas použít podmínovací způsob, vyhodit mozek do luftu a v okouzlení ze snášejících se sazí zvolat: „týýýý jóó! Hápy brrrrzdej tů mí!“

Jan Duchek

Neoficiální ukázky se seminářů
Skála+Mrázek a Pácl

Bezproblémový klub

“SECOND SERVICE”

Mohlo by se zdát, že je celý svět přímo promořen problémy. Kam se člověk podívá, číhá úskalí, kámen, o který zakopne, je další překážkou na klikaté cestě nesnadným životem. Vody je moc, anebo málo, stejně jako sluníčka, pití, jídla, práce anebo sexu. Vztahy jsou složité, anebo nejsou žádné, pravda je skrytá pod vrstvami lží a lidé se dělí na manipulované a manipulující. Prostě peklo v přímém přenosu a problém v hlavní roli.

Není to tak!

V této rubrice vám každý den dokážeme, že všechny problémy mají řešení, že se na zdánlivě neřešitelné životní uzly dá hledět jako na příležitosti, že každá těžkost má i svoji pozitivní stránku.

Případ č. 7 – Pohronovská horečka

„Mám problém. Co dělat, když se loučíme na semináři a chce se mi plakat. Opravdu mám všechny ty lidi tak rád, že se bez nich další rok neobejdu? Mám o tomto sblížení říci své ženě? Děkuji za od-

pověď,“ píše pán pod pseudonymem Ninja z Mostu.

Nemáš. Plač. Máš. Nemáš. Není zač.

Takhle stručně by se dalo odpovědět, ale to bychom popřeli smysl této rubriky, kterým je vedle zasvěcené odpovědi na slovo vzatého odborníka i snaha neexistujícím problémem pobavit čtenáře.

Tak takhle: Vše, co se ti děje, zmatek, který cítíš, pocit, že se ti srdce trhá na stejný počet kusů, kolik je seminaristů, snaha nevšimnout si, že dopravní prostředek jede na druhou stranu, než bys chtěl, písničky v uších, dialogy v srdci a kosmická pospolitost všech, kteří ti teď nějaký čas budou bolestně chybět, je průvodním znakem nemoci, které se říká pohronovská horečka. Není to problém. Jde o logickou reakci organismu na více než týdenní pobyt v absolutním jinde. A tato reakce má své opodstatnění rovněž v univerzálním časoprostoru. Svě o tom věděl již William Sha-

kespeare, který v sonetu č. 51 píše:

A proto odpouští má láska mému koni na cestě od tebe tu jeho loudavost. Vždyť když tě opouštím, nač spěchat, co nás honí? Dokud se nevracím, je na spěch času dost. Ale co omluví pak toho ubožáka, až se mi bude zdát pomalý každý let, až bych i na víchru, až bych i s křídly ptáka vždy ještě stál a štval ostruhou oře vpřed? Potom už žádný kůň nepostačí mé touze, a ona, zrozena z nejčistší lásky mé, jek oheň bez těla dá se v let ržajíc dlouze, mé herce láska však pro lásku promine, že kdysi nechtěla od tebe ani jít, jak k tobě poletím a koně nechám být.

Ženě to říkat nemusíš. Ta již dávno ví, že ji miluješ jen o trochu víc než divadlo.

Z výše uvedeného je opět jasné, že problém, který zmiňujete, vlastně problémem není.

A to je vlastně všechno...

-saj-

Poslední číslo zpravodaje vyjde pouze v elektronické podobě.

Redakce 89. Jiráskova Hronova 2019:

Redakce: Jana Soprová, Veronika Matúšová, Jan Švácha, Vít Malota, Martin Rumler, Jan Duchek, Jitka Šotkovská (recenze), Michal Zahálka (recenze), Ivo Mičkal (foto), Martin Kunc1 (grafika a zlom), David Slížek (šéfredaktor)

Neprošlo jazykovou korekturou.

Stránky festivalu: <http://www.jiraskuvhronov.eu>

E-mail redakce: jhzpravodaj@gmail.com